

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankantnih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Narožnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 4586

Izredna skupščina

Izredna glavna skupščina JUU je že za nami. Dejstvo, da je trajala samo 16 minut, nam vzbujajo mnoge misli, ki ne vplivajo ravno blagodejno na poglede v bodočnost našega združenja. Prvič se je zgodilo, da je moralo sklicati vodstvo našega združenja izredno skupščino in še ta se je izvršila v tako težkih okoliščinah.

Ne bilo bi ravno oportuno razpravljati o predzgodovini te izredne skupščine, saj nam je vsem znano, da je razpust XVIII. glavne skupščine v Zagrebu povzročil nujnost ponovnega sestanka zastopnikov učiteljskih društev iz vseh delov naše države. Vodstvo naše stanovske organizacije je bilo postavljeno v težak položaj, kajti brez odobrenih računov za preteklo leto in brez proračuna za bodočo poslovno dobo, je vsako normalno delo nemogoče. Toda ne samo to, brez izvršenih formalnosti, brez odobrenega proračuna ne bi sploh mogli udruženje izdati svojih listov in tudi svojega organizacijskega obrata ne bi več mogli vzdržati. Razumljivo je tedaj, da je vložilo ves svoj trud v prizadevanje, doseči dopuste za delegate in dovoljenje za izredno skupščino in s tem dobiti bazo za normalno nadaljnje poslovanje udruženja v tekočem poslovnem letu. Za 25. septembra neodobrena, je morala biti izredna skupščina predložena na 6. novembra in se je, čeprav z zamudo in po skrajšanem postopku, končno le izvršila, in postavljen je važen mejnik v razvoju JUU.

16 minut nam je torej zadostovalo, da smo postavili svojo stanovsko organizacijo v normalni tir in s tem preprečili nedogledne posledice, ki bi lahko nastale, če bi glavna uprava ostala brez razrešnice in brez vitalnih pogojev za svoj lastni obstanek. Zaupnica 300 delegatov, kar pomenja dve tretjini vseh polnopravnih članov glavne skupščine, je brez dvoma solidna baza za nadaljnje delovanje in normalen razvoj našega udruženja. Ta večina, ki je bila sedaj na strani glavne uprave, je že sama po sebi zadostna in močna; če pa preudarimo vse okoliščine, pod katerimi je bila ta skupščina sklicana, in naglico, s katero je bila pripravljena, tedaj moramo priznati, da je to večina, ki dokazuje solidnost temeljev naše organizacije, kaže neizpodbitno močno stanovsko zavest in tudi izrazit čut odgovornosti vsega članstva, predvsem pa delegatov; pokaže pa tudi, da je učiteljstvo vedno pripravljeno na moralne in tudi materialne žrtve, ko gre za obstoj njegovega udruženja.

Ta skupščina predstavlja brez dvoma velik uspeh učiteljske stanovske zavesti in discipline. Upoštevati moramo dejstva, da se udeležili rednih glavnih skupščin le redko kdaj nad štiri petine njihovih polnopravnih članov. Če vemo to, tedaj nam ni težko presoditi uspeha izredne skupščine, ki je bila sklicana in organizirana v pičlih 48 urah. Mnogi delegati so morali potovati tudi po več nego 24 ur, da so dospeli v Zagreb, in ni jim bilo težko odpraviti se z vsjo naglico na tako dolgo pot, ker jih je gnala zavest, da morajo doprinesiti to, za obstoj udruženja nujno potrebno žrtev. Prišlo jih je dve tretjini, da izvršijo svojo moralno obveznost, ki so jo dolžni lastnemu stanju in svoji organizaciji. Zavedali so se pač, da morajo braniti stanovsko demokracijo, ki je bila resno ogrožena.

Sklicanje skupščine, v tako kratkem času, je bilo zelo tvegano, vendar se je izkazalo, da vodstvo JUU, ki stoji na edino pravilnem stališču stanovske smeri, lahko vedno računa na popolno podporo zavednega članstva, posebno pa še v trenutku, ko gre za obstoj in možnost rednega delovanja učiteljskega udruženja.

Skupščina sama se je izvršila s filmsko naglico. Ni to slabost, kot bi marsikdo sodil, pač pa je to le sličen rezultat, kakršnega so doslej dosegale skoro vse naše glavne skupščine. Toda tokrat ne zadene krivda vodstva. — Na mnogih prejšnjih skupščinah so izvršili delo in pripravili predloge skupščinski odbori, a plenum v svojih burnih načelnih in podrobnih debatah ni nikoli dosegal pozitivnih uspehov v korist celokupnega združenega učiteljstva, in navadno so bili predlogi odborov izglasovani v vsej naglici z nekakim oktroiranim nedemokratičnim postopkom. — Izjema v tem pogledu sta bili sarajevska in novosadska skupščina. Tudi lanska v Skoplju ni bila med najslabšimi.

In sedanja? Že meseca avgusta so skupščinski odbori temeljito predelali vse gradivo, poročila, račune in proračun. Vršila se je tudi načelna debata in pri podrobni razpravi je prišlo do razpusta. Kaj je torej manjkalo? Edino glasovanje! Res je izpadla načelna razprava o novih pravilih JUU, ki pa itak niso bila pred definitivnim sprejetjem, pač pa je šlo le za razpravo o predlogu za nova pravila, ki jih bodo morala predelati še sreska društva in bodo šle nato predložena glavni skupščini v dokončno sprejetje. Za tak postopek, ki ga nikakor ne moremo odobravati, pa ne nosi odgovornosti naša glavna uprava,

Samo 16 minut

Zelo kratka prva izredna skupščina JUU

Pretekli teden smo bili v veliki negotovosti. »Ali bo? Ali ne bo izredna skupščina?« smo se spraševali. Končno je prišlo v četrtek zvečer telefonično obvestilo — v petek so pa bili tudi predsedniki društev brzojavno obveščeni, da je dopust za izredno skupščino dovoljen, da bomo torej vendarle mogli dovršiti delo, ki smo ga začeli meseca avgusta.

Kljub temu, da so si časopisna poročila nasprotovala in so nekateri listi pisali, da se bo izredna skupščina v Zagrebu vršila, a drugi da ne, vendar se je velika večina delegatov odzvala brzojavnemu vabilu in v Zagrebu so se zbrali 304 polnopravni člani glavne skupščine. Najmočnejše sta bili zastopani delegaciji savske in dravske banovine, kar je povsem razumljivo, ker sta pač najbližji.

Vsi delegati in pa tudi precej ostalega učiteljstva so se zbrali v nedeljo dopoldne pred Hrvatskim učiteljskim domom na Trgu kralja Aleksandra. Zelo neprijetno pa je bila ta množica presenečena s poročilom, da skupščina ni dovoljena. Mnogi so se hoteli takoj vrniti, toda geslo »Čakajmo izida pogajanj« jih je pomirilo, in vsa ta množica učiteljskih zastopnikov je mirno vztrajala in ves dopoldan čakala pred zborovalnim lokalom, toda tudi ob 12. še ni bilo odločitve.

»Ob petnajsti uri se zopet zberemo — do tedaj moramo imeti končno rešitev!« In res je prišla.

Točno ob šestnajstih je predsednik JUU tov. Ivan Dimnik otvoril skupščino s sledečim nagovorom:

V imenu glavne uprave Jugoslovenskega učiteljskega udruženja odvarjam današnjo izredno glavno skupščino.

Prva naša misel in prve naše želje so v tem trenutku namenjene našemu ljubljensmu kralju. Predlagam skupščini, da odpošlje Nj. Vel. kralju Petru II. vdanostno brzojavko.

Ta predlog in prečitana brzojavka sta bila sprejeta z velikim navdušenjem in vzkliki »Živel kralj Peter II.«

Nato je tov. Dimnik nadaljeval:

Znano vam je iz objavljenega dnevnega reda, da bi se naša prva izredna glavna skupščina morala začeti že ob 10. uri dopoldne. Ker so obstojale zapreke formalno-pravnega značaja, zato začenja skupščina s svojim delom šele sedaj. Da se pa sploh vrši, se imamo zahvaliti uvidenosti in dobri volji šefa upravne oblasti savske banovine g. podbana Mihaldžića.

Današnja izredna skupščina se mora prilagoditi izrednim prilikam sedanjega časa, zato vas prosim, da osvojite mišljenje glavnega

odbora in njegov predlog, da se danes izvrši po kratkem postopku samo ono delo, ki je nujno za normalno delovanje naše organizacije in njeno prosvetno kulturno delo, t. j. da mi na današnji skupščini rešimo gnotno vprašanje obstoja organizacije.

Opozoriti vas moram, da je glavni odbor prevzel osebno odgovornost za popoln red na današnji skupščini, ki se mora izvršiti v najkrajšem času, zaradi česar morajo odpasti vsi govori, a članstvo naj pride do izraza potom glasovanja.

Verifikacijo pooblastil so izvršili tajniki sekcij in je verifikacijski odbor ugotovil, da je prisotnih delegatov in članov glavne odbora vsega 304, in to: iz vardarske banovine 36, iz moravske 7, iz dunavske 23, savske 70, dravske 71, primorske 9, vrbske 24, drinske 29, zetske 18, iz Beograda 6 in 11 članov izvršnega odbora.

Tako izvolitev kakor tudi poročilo verifikacijskega odbora je skupščina odobrila s 300 glasovi proti štirim.

Ker je bilo tiskano poročilo o delovanju glavne uprave JUU razposlano vsem delegatom še pred glavno skupščino meseca avgusta in se zaradi kratko odmerjenega roka ni mogla in smela vršiti debata, je bil že prej določeni finančni odbor po delegatih sprejet in prav tako tudi poročilo tega odbora. — S tem je bil odobren obračun in proračun glavne uprave JUU in tudi izdatki za glavno skupščino. Za predlog so glasovali vsi razen štirih delegatov, ki so bili proti.

Prav tako z akklamacijo je bilo nato izvoljeno stanovsko častno razsodišče.

Predsednik Dimnik je nato zaključil 16 minut trajajočo skupščino s sledečimi besedami:

S tem je izrpan dnevni red. Prej nego zaključim prvo izredno skupščino Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, čutim prvo dolžnost, da se predvsem srčno zahvalim našim tovarišem iz savske banovine, posebno še zagrebškimi kolegom in njihovim predstavnikom, ki so nas sedaj že drugič v tem letu sprejeli s svojo znano prisrčnostjo in gostoljubnostjo. Prav tako se zahvaljujem vam in tovarišem, ki so vas pooblastili, da v njihovem imenu pridete na to skupščino ter vam izjavljam, da bodo imena današnjih obiskovalcev zgodovinska imena za našo organizacijo. Pozdravljam vas, a potom vas tudi vse naše tovariše in tovarišice širom vse države, ki tako zelo ljubijo svoj narod, svojo domovino in svojega kralja.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 »Učiteljstvo in demokracija«. Pod tem naslovom prinaša »Večernik« od 3. nov. zanimiv članek. V njem sta letnici novosadske in skopljske skupščine zamenjeni, vendar pričujemo njegov zaključek: »V Sarajevu je l. 1935. učiteljstvo prelomilo enkrat za vselej s tradicijo političnega hlapčevanja. Še močnejše je bilo to naziranje poudarjeno naslednje leto v Skoplju, kjer je predsednik učiteljske organizacije g. Dimnik odločno izjavil, da mora delati učiteljstvo v bodočnosti roko v roki s širokimi kmečko delavskimi ljudskimi sloji. Leto dni dela in razvoja je rodilo nato l. 1937. impozantno novosadsko učiteljsko skupščino, kjer so izrekli učitelji pred vso jugoslovensko javnostjo, da bo slovelo vse njihovo delo na principih demokracije. Da so zvesti tej odločitvi in da je ne mislijo pozabiti tudi v bodočnosti, so pokazali učitelji letos v Zagrebu, kjer se je večina odločno uprla početju manjšine. Ta odločen nastop pretežnega dela učiteljstva, ki se ni pustilo demoralizirati po diktatu peščice ljudi, pa nam je prijetna garancija, da so učitelji resnično na novi poti, da hočejo delati z ljudstvom in da bodo v bodoče popolnoma upoštevali načela demokracije.«

marveč so drugi razlogi, ki so preprečili demokracijo in normalen potek tako redne, kakor tudi izredne glavne skupščine. Z obžalovanjem moramo to ugotoviti in obenem poudariti, da nam je mnogo lažje na tem, da se naše skupščine vršijo v duhu popolne demokracije. Zaradi tega se bomo morali oprijeti resnega dela za odstranitev vplivov dragih razdiralnih sil, ki so zakrivilo, da se morajo naše glavne skupščine vršiti v velikem nasprotju s stanovsko demokracijo, na način, kot je bil to primer pri izredni skupščini, ki pa je bila le posledica dogodkov v avgustu na glavnem letnem sestanku vseh zastopnikov združenega učiteljstva naše države.

—1 V Nemčiji je zopet uvedena telesna kazen za šolsko mladino. »Hamburger Lehrer-Zeitung« imenuje uredbo, ki predpisuje to »zapoved pravega nemškega učitelja«. (Razni listi.)

—1 Vzgojne zmote je naslov članka v »Eдинosti« od 5. nov., iz katerega posnemamo naslednji pasus: »Padla je resnica in iz načela pravice, ki naj zmaguje, je nastala bajka, v realnem življenju trenutno prav toliko verjetna kakor zgodba o princesinji ter zakletem gradu. Zdi se, kakor da so postavili na laž vse lepe misli, na katerih je temeljila vzgoja in se ironično posmejali razočaranim ter strmečim vzgojiteljem: »Kaj ne vidite, da so vaše poti pogrešne?« Mar še niste spoznali, da ne vzgajate mladine za življenje, temveč proti življenju? Vodite jo k duševnim oblikam, s katerimi se v življenju ne bo mogla uveljaviti in ki ji utegnejo škodovati, ker se morda ne bo znašla v novem življenju! Tako nekako zveni posmeh pravi pedagogiki in bije v lice milijonom, ki so iskreno ter hrepeneče iskali ideale ter v njih verovali, verovali... Hipopa pa se jim je razbil svet njihovih načrtov, prav kakor bi bil le prazna iluzija, sa-

Prihajamo do zaključka, da bo mogoče vzpostaviti normalen potek naših glavnih skupščin le s temeljito preureditvijo pravil JUU, predvsem s spremembami določil glede sestave delegacije za glavne skupščine. Prav gotovo je, da se pri takem ogromnem številu delegatov in pri temperamentu naših bratov ne more pričakovati vidnih uspehov tako dragih glavnih skupščin, in zato je prav v tem pogledu potrebna temeljita prenova. Z zadovoljstvom ugotavljamo uspehe izredne glavne skupščine, a prihajamo do zaključka: Kaj takega se nam ne sme več dogoditi! Garancijo za to nam more nuditi le pravična sestava novih pravil JUU.

VSEBINA:

Izredna skupščina.
Samo 16 minut.
Naš materialni položaj.
Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« bo nastopil v Mariboru.
Aktualno vprašanje.
»Kritika« sodobne šole in vzgoje.
Kolikor glav, toliko misli...
† Matija Kenda.
LISTEK: Lačen sem. — Jubilej začasnega šolskega upravitelja.
Splošne vesti. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu. — Iz uredništva.

nje z odprtimi očmi. Zato ni čudno, da se je v resnične vzgojitelje vsega sveta naselila globoka depresija in desorientacija. Po eni strani imajo občutek, da so kazale poti v napačno smer in se lovili za nerealnimi ideali; po drugi strani pa se ne znajdejo v nastalem kaosu in mnogi ne vedo kod ne kam. Ponujajo se cele vrste različnih na videz pedagoških sistemov s skrito politično tendenco, ter skušajo zatamniti pravi smoter vsega vzgajanja: razvijati človeka, ki bo po svoji vsestranski ter objektivni duševni orientaciji mogel biti kulturni vzor bodočim generacijam, ne pa enostransko bitje, ki je za kulturni razvoj človeštva več ali manj nepomembno.«

Najbolj prizadeti

L. 1919. je bila na učiteljsku zadnja matura s 4 letniki. L. 1930. mature ni bilo, ker je bil vpeljan V. letnik, in tako smo prišli k maturi šele l. 1931. Ravno ti maturantje pa smo v najhujših letih krize čakali na službo po štiri, da celo po pet let. Ko smo končno dobili službo, položili praktični izpit, pa zaman čakamo za sprejem v IX. skupino. V vseh drugih skupinah se še čita tu in tam o kakem napredovanju, le mi, najbolj prizadeti, ki smo bili najdalj brezposelni, pretrpeli najhujše pomanjkanje, moramo, kakor v posmeh vsemu trpljenju, čakati tudi najdalj za sprejem v IX. pol. skupino. Ali ni ironija, da so tovariši(-ice), ki so se vpisali le eno leto pred nami na učiteljske, že v VIII. skupini, medtem ko smo mi še pripravnik(-ce) in da bodo z nami vred (če ne kdo že prej) sprejeti v IX. skupino maturanti iz l. 1935.

Ne da bi kdo mislil na kako nevoščljivost, toda marsikdo s svojo pripravniško plačo ni še niti poplačal dolgov iz let brezposelnosti. Da bi pa mislil na zakon, pri plačici 900 din, je sploh smešno.

Tovarišicam pa, ki so se poročile, se godi še večja krivica. Odtrgavajo jim draginske doklade, in tako imajo po večletnem študiju, brezposelnosti in štiriletnem službovanju, kot 30-letne matere plače nekaj čez 600 din, a morajo opravljati isto delo kot drugi.

Kakor vse kaže, pa bodo čakale na IX. skupino in ono malenkostno povišico še precej časa.

Če premišljujemo vse to, moramo postati več kot zagrenjeni.

Morda pa na merodajnih mestih ne vedo o naših stiskah! Dvomimo! K. A.

—t Zemljevid mesta Ljubljane in sreza ljubljanske okolice je izšel. Ta pregleden in čeden zemljevid ne sme manjkati prav v nobenem razredu mesta Ljubljane in sreza ljubljanske okolice. Zemljevid bo tudi prav prišel krajevnim šolskim odborom, župniščem, občinam, orožniškim postajam in finančnim kontrolnim organom. Dobi se ga v Knjižarni Učiteljske tiskarne na močnem papirju in tudi na platno nalepljen.